

**Sodobna
slovenska
proza**

Sebastijan Pregelj

V Elvisovi sobi

(Odlomek iz romana)

V soboto popoldan pridejo na obisk Martin, teta Taja in stric Gorazd. Stric razlaga očetu, da je po novem v delovni skupini, ki raziskuje elektromagnetne valove in razvija antene za potrebe vojske. Zaupni podatki, dvigne kazalec desne roke. Oče se smeje, da mu potem ne manjka denarja. Kjer se dela za vojsko, je denar! No, ja, stric zmiguje z glavo, nekaj več je pa res. Ampak nič takšnega, da ne boš mislil! Ne govori, oče ne odneha. Nič čudnega, da si kupil barvni televizor! Barvni televizor sem kupil zaradi olimpijskih iger, reče stric. To bo spektakel brez primere. Kar bomo gledali tokrat, se ne bo več ponovilo. Sarajevo, z njim pa Jugoslavija, bo od osmega do devetnajstega februarja center sveta. Boš videl! Bom videl, se oče smeje še naprej. Smeje se zato, ker ni ljubitelj športa, stric pa prav nasprotno, pri njem se vse vrtili okrog športa in tekem. Oče ne hodi na tekme. Rad ima alpsko smučanje in smučarske skoke, vendar tekme spremlja doma iz fotelja. In midva z mamo z njim. Sarajevo, je glasen stric, bo predstava brez primere! Vem, česa smo zmožni v tej državi! Vem, kaj vse lahko dosežemo! V Sarajevu se bo pisala zgodovina. Zato ti priporočam, da kupiš barvni televizor. Privošči svoji družini, da doživi zgodovinske trenutke v barvah! Saj imaš rad smučanje, rad imaš smučarske skoke! Nehaj, oče odmahne z roko, medtem ko ga jaz opazujem, ali bo popustil. Lahko bi se zgodilo, da bi na stričevo prigovarjanje popustil. Stric navadno ne odneha, dokler ne doseže svojega. V tem primeru bi oče rekel: Prav, dobro, Gorazd, pa

me pelji k tistemu tvojemu Rozmanu. Potem bi v ponedeljek šel na banko, dvignil devize in se v torek popoldan skupaj s stricem odpeljal k *tistemu njegovemu Rozmanu*, od koder bi se vrnila z veliko kartonasto škatlo, na kateri bi bil odtisnjen znak ITT, Philips, Sharp ali Sony. Mama bi verjetno rekla, da si tega ne moremo privoščiti, vseeno pa bi zvečer vsi skupaj sedeli pred aparatom, strmeli v ekran in bili glasni, da je to nekaj čisto drugega. Kot bi bili v kinu, če ne še boljše. Ampak oče ne popusti. Škoda.

Mama in teta še nekaj časa gledata glasna moža. Mama verjetno upa, da oče ne bo popustil, po drugi strani pa sem prepričan, da bi tudi sama z veseljem gledala filme in nadaljevanke v barvah. Ko stric Gorazd vendar odneha, se začneta mama in teta pogovarjati druge reči. Slišim, ko mama reče, da se boji samo enega: starosti. Pogledam jo. Moja mama je mlada. In lepa. Ne vem, o čem govori. Ne razumem, ko nadaljuje: Ne znam si predstavljati ... Ampak česa? se teta nasmehne. Si ne znaš predstavljati, da bi imela gube? Si ne znaš predstavljati, da bi imela na rokah starostne pege? Ne to, odkima mama. Ne znam si predstavljati, da bi imela pred seboj samo še nekaj let, pa še tega ne bi vedela, koliko. Nehaj, no, jo teta rahlo objame. Saj sva vendar mladi. Kaj bi te skrbela starost! Kje je še to! Si znaš predstavljati, kakšna boš čez deset let? Teta ne čaka in odgovori kar sama: Povem ti, da boš ista. In čez dvajset let? Še vedno boš lepa, mogoče s kakšno gubo okrog oči in mogoče si boš morala barvati lase. In čez trideset let? Takrat boš lepa, ampak z gubami in zagotovo si boš barvala lase. Samo do takrat je še daleč! Saj jih imaš šele nekaj čez trideset, ti pa o starosti! Jaz se starosti ne bojim, odkima in za hip stisne ustnice. Bojim se, da se sploh ne bi postarala. Bojim se, da sploh ne bi osivela, se zgubala in poredila. Bojim se, da ne bi dočakala, ker bi se prej kaj zgodilo. Saj veš, koliko boleznij je. Veš, koliko nesreč se zgodi vsak dan. Soseba Manca, ki dela v Kliničnem centru, mi pove. Groza. Rak dojke, rak rodil, kožni rak. Tega se bojim, reče teta. Ampak o tem ne premišlujem. Nikoli.

Z Martinom se spogledava, skomigneva in odideva v mojo sobo. Martin mi nekaj časa pripoveduje, kako je pri tabornikih, potem mi reče, da mi bo nekaj zaupal, a moram obljubiti, da ne bom nikomur izdal. Prav, mu priklimam. Častna? Častna. Dobro, si oblizne ustnice, povem ti. Punco imam, izstrelji. Tabornica je, tako kot jaz. Aha, ga presenečeno gledam. Prej sem mislil, da bo kakšna zares velika skrivnost. Zdaj sem kar malo razočaran, vseeno pa tega ne pokažem. Kako ji je ime? vprašam. Eva, pove Martin. Ampak da me ne boš zdaj zajebaval. Veš, da te ne bom, se nasmehnem in s pogledom ošinem polico, na kateri stojijo Superman, Darth Vader in Skywalker. Neumno bi bilo, če bi bratrancu, ki ima punco,

predlagal, da bi se igrala s plastičnimi figurami. Namesto tega mu rečem, naj mi pove še kaj o tabornikih. Martin prikima in začne govoriti.

Vsako sredo ob petih imamo taborniški sestanek. V glavnem se učimo, na primer, kako se orientirati v naravi brez kompasa. Orientiraš se lahko po soncu, mi razlaga. Orientiraš se lahko z ročno uro, pa s pomočjo palice in sence, po mahu na drevesih in letnicah na štorih, celo s pomočjo rož, glede na poraslost skal in ponoči po zvezdah. To je seveda samo nekaj načinov, reče. Poleg tega se učimo delati različne vozle, iz šotorskega krila znam narediti pelerino, iz več šotorskih kril šotor in tako naprej. Vsakih štirinajst dni gremo na izlet, ne glede na vreme. Nekaj dežnih kapljic ali snežink tabornika ne ustavi! Prejšnjo soboto smo bili na Grmadi, pred tem na Krimu. Čez štirinajst dni gremo na Slivnico. In kaj počnete na izletih? me zanima. Preizkusimo, kar smo se pred tem naučili. V soboto smo delali pelerino in šotor. Potem smo zakurili ogenj in pekli hrenovke. Super je bilo. Ris, naš vodnik, nam je obljubil, da bomo enkrat naredili čisto pravi splav in se z njim spustili po reki. Si predstavljaš?!

Navadno gre na izlet vsak vod po svoje, ampak za na Slivnico nam je Ris obljubil, da bo vprašal Sovo, ali gremo skupaj. Kdo je Sova? vprašam. Sova je vodnica Lisic. In kdo so Lisice? vprašam. Eva je Lisica! mi pomežikne Martin. Razumeš? Vsak vod ima ime. Mi smo Jeleni. Spomnim se Martinovega lovskega noža in zelene srajce z našitki. Imajo tudi punce nože? vprašam. Seveda, mi Martin prikima. Kako pa naj bi preživele v divjini? Naj čakajo fante?! Tudi punce imajo nože, tudi one morajo znati iz šotorskega krila narediti pelerino in šotor, tudi one se morajo znati orientirati.

Poslušaj to, mi reče Martin nekoliko pozneje. Poleti gremo za deset dni na tabor. V Bohinj. Zagotovo grem, Eva pa tudi. Bosta skupaj v šotoru? se nasmehnem. Si nor?! Martin poskoči. V šotorih smo po dva iz voda. Fantje skupaj, punce skupaj. Ampak tam bo dovolj priložnosti, saj veš, čez dan pomoč v kuhinji, pomivanje posode v potoku, zvečer ob tabornem ognju. S seboj bom vzel kitaro. To je puncam všeč. Igraš kitaro? sem presenečen. Nekaj malega, prikima Martin. Do poletja je dovolj časa, da se naučim akorde vseh taborniških pesmi in še kakšnih drugih. Naprej si lahko predstavljaš, a ne? Najprej bomo peli taborniške, potem še kakšne druge. Najprej bomo ob ognju vsi, potem nas bo čedalje manj. Ampak tisti, ki igra kitaro, ostane do konca, a ne?

Zanima me, kaj misli, da bosta počela z Evo, ko bosta sama, a ne vprašam. Martin bi mi rekel, da sem neumen. Kar slišim ga reči: Saj veš, kaj delajo fantje in punce. Ali ne veš?

Mislim si, da bom tudi sam tabornik. Samo v naš razred morajo priti. Verjetno bodo prišli ob začetku novega šolskega leta. Dogovorili se bodo z razredničarko in nam predstavili, kaj počnejo. Tisti, ki bo želel, se jim bo lahko pridružil. Zagotovo bom dvignil roko, da sem zraven. Oče in mama pa tudi ne bosta imela nič proti. Le zakaj bi imela? Oba pravita, da bi moral biti več na svežem zraku. Oba pravita, da bi morali več hoditi v naravo. Kdo je več v naravi in na svežem zraku, če ne ravno taborniki?

Medalja! Imamo medaljo! kriči oče. Najmanj bronasto! Bravo, Jure! Bravo! Z mammo gledava malo očeta in malo ekran, na katerem se odvijajo odločilne minute veleslalomske tekme na štirinajstih zimskih olimpijskih igrah v Sarajevu. Očeta takšnega še nisem videl. V obraz je zaripel, kot bi se mu v glavo stekla vsa kri. Kriči in skače po dnevni sobi in malo mu je mar za sosede. Sam na sosede ne bi niti pomislil, če me ne bi oče vsakokrat, ko imam glasbo preglasno, opomnil, da v bloku ne živimo sami. Zdaj skače in kriči kot pobesnel, pa čeprav mu šport, kot pravi sam, ne pride do živega. Ampak priznam, tudi mene prevzema neopisljivo veselje zdaj, ko vse kaže, da ima Jugoslavijo medaljo.

Prvi tek smo gledali v šoli. V dvorani, kjer so nam na prvi šolski dan predvajali film o rdečem balonu, so učitelji na najvišje stojalo postavili največji televizor. Kolikor nas je šlo v dvorano, nas je tam gledalo tekmo, za katero so učitelji ocenili, da je zgodovinska. Bojan Križaj ima dobre možnosti za osvojitev medalje. Tisti, za katere je v dvorani zmanjkalo prostora, so tekmo spremljali v veliki telovadnici.

Učitelji so nam pred začetkom zabičali, naj bomo tiho in pri miru. Nobenega divjanja! Če boste divjali, bomo televizor ugasnili in nadaljevali pouk. Sprva smo bili živahni, malo zato, ker je nepričakovano odpadla ura, mogoče celo dve, malo pa zato, ker bomo skupaj gledali tekmo, na kateri lahko jugoslovanski smučar osvoji medaljo. Ko pa je v dvorano vstopila ravnateljica, smo vsi potihnil. Sedeli smo pri miru in tudi med oglasi strmeli v ekran.

Vsi smo čakali nastop Bojana Križaja. Predstavljal sem si, da bo tako kot v filmih. Še leta pozneje se bomo spomnili čarobnih trenutkov in jih doživljali spet in spet. Takrat bomo drug drugemu opisovali najmanjše podrobnosti, vsak bo vedel vse, med seboj bomo kar tekmovali, kdo lahko Križajevo vožnjo opiše natančneje in bolj živo.

Nazadnje nam v spominu ni ostala vožnja Bojana Križaja, ampak Jureta Franka. Jure je bil po prvem teku na četrtem mestu, in to je obetalo veliko.

Bojan je bil dvanajsti in kazalo je slabo, čeprav so učitelji govorili, da se lahko še vse spremeni.

Kljub temu da smo se po koncu prvega teka vrnili v razrede, je bilo pouka za tisti dan konec. Še pred kosilom smo skoraj vsi odhiteli domov. Bil je torek, ko bi nas morala večina ostati v popoldanskem varstvu, ampak to ni bil navaden torek. Po četrti šolski uri smo odhiteli domov, da bi s starši gledali, kako bo Jugoslavija osvojila olimpijsko medaljo.

Zdaj sedim v dnevni sobi ob mami in gledam malo očeta in malo v ekran. Medtem ko je bil na progi Jure Franko, je komentator v glavnem molčal. Šele ob vmesnem času je povedal, da je precej hitrejši od Borisa Strela. V ozadju se je slišalo navijače. Tudi ko je pripeljal v cilj, komentator ni povedal kaj več kot to, da je Jure v seštevku precej hitrejši od Borisa. Kaj pa bo to pomenilo na koncu, je komentator povedal s suhim glasom, bodo odgovorili nastopi Franza Gruberja, Andreasa Wenzla ...

Zdaj oče skače in kriči. Medaljo imamo! Medaljo! Ko se po progi požene Max Julen, prvouvrščeni tekmovalec prvega teka, oče utihne. Mama zadržuje dih in stiska pesti, medtem ko sam molče strmim v ekran. Gledam sekunde in desetinke. Upam, da mu ne uspe. Švicarji imajo dovolj zlatih medalj, mi nimamo še nobene. Ampak nazadnje je Švicar prvi, naš Jure pa drugi. Medaljo imamo! oče ne neha kričati. Zdaj kričim tudi jaz: Medalja!

V petek popoldan smo pri Elvisu. Stric Fikret nas je povabil na torto ob koncu šolskega leta. Alija ni doma. Stric reče, da ga v glavnem nikoli ni doma. V glavnem ne hodi več z nami, razen kadar gremo za več dni k sorodnikom v Bosno. Svojo družbo ima. Ptički zapuščajo gnezda, se nasmehne oče in stric mu prikima. Ali je dober fant, reče mama. Vas vsaj ne skrbi, kje je in kaj počne. Danes je z mladimi težko. Težko je vedno vse vedeti in biti pameten, me ošine s pogledom, kot bi mi hotela kaj povedati. V naših časih je bilo drugače, se obrne k teti. Naši starši so imeli z nami manj skrbi. Ampak Ali je dober fant, ponovi. Stric ji prikima, potem pogleda teto in vpraša, ali bo dala na mizo torto.

Medtem ko jemo, mama reče, da je vesela in ponosna na oba. Končala sta sedmi razred, iztegne roko in me poboža po glavi, kot bi bil star pet let. Še osmi, potem pa naprej, se nasmehne. Že veš, kam boš šel? pogleda Elvisa. Elvis skomigne in ne odgovori. Jaz mu ves čas govorim, naj gre na elektro, se oglasi stric. Kdor konča elektro, bo vedno imel službo. Tako je bilo v mojih časih, tako je zdaj in tako bo tudi v prihodnje. Zato mu govorim, da je eno, kar človeka veseli, drugo pa, kar mu daje kruh. In nočem, se

nasmehne, da bi nazadnje vozil taksi kot tata. Fant je za kaj takšnega prepameten. No, saj je še čas, se mama nasmehne in pogleda mene. Naš tudi še ne ve. Elektro, ponovi stric.

Ko so krožniki prazni, Elvis reče, da greva v sobo. Defne vzemita s seboj, reče teta. Rada je z vama. Prav, prikima Elvis in pohiti po hodniku. V sobi se vrže na posteljo in vpraša, kaj bi počel. Ne vem, skomignem in sedem na stol ob mizi. Z Elvisom se v šoli skoraj ne druživa in tudi iz šole v glavnem ne hodiva več skupaj. Vsak ima svojo družbo. Ampak stric Fikret misli, da sva najboljša prijatelja, in Elvis noče, da bi mislil drugače. Doma včasih reče, da greva skupaj ven, včasih reče, da je bil pri meni. Če reče, da bova skupaj, stric ne sprašuje naprej. In če se vrne pozno, navadno tudi nič ne vpraša. Mene to ne moti.

Ta hip mi je žal, ker ni Alija. Pred časom mi je Elvis povedal, da se družijo s fanti, ki se dobivajo v Leninovem parku. V glavnem se pogovarjajo, včasih pa jim da Musa, najstarejši med njimi, kakšno nalogo. Največkrat je to branje besedil. Musa prinese fotokopije, jim jih razdeli in naroči, naj jih do prihodnjič natančno preberejo. Musa jih uči abadžad, to je arabska pisava, pojasni Elvis. Uči jih arabskih besed. Naučil jih bo arabščine. Elvis govori o Musi več kot o Aliju. Meni se to, kar počnejo, ne zdi preveč zabavno. Podobno je šoli.

Defne me vpraša, ali imam punco. Presenečeno jo pogledam in odkimam. Kdo ti je rekel? pogledam Elvisa. Jaz nisem nič rekel, Elvis dvigne roke. Mogoče pa si, vztrajam. Nisem, se brani Elvis. Potem pa nisi, skomignem. Nekaj trenutkov vsi trije molčimo, potem bruhnemo v smeh. Zdaj pogovor naenkrat steče. Pogovarjamo se kot nekoč. Elvis pripoveduje o zadnjih tekmah Bundeslige. Naštevata strelce in zadetke, napoveduje rezultate prihajajočih tekem in večkrat izpostavi vratarja Tonija Schumacherja. Toni je nepremagljiv. Tudi če obramba ne opravi svojega dela, je tu Toni!

Nogomet me ne zanima, ampak Elvisa rad poslušam. Poleg tega od njega izvem ravno toliko, kolikor moram vedeti, da ni vse novo, ko sošolci govorijo o nogometu.

Elvis pravi, da si bo naredil frizuro, kot jo ima Toni. Zgoraj bodo lasje krajši, zadaj daljši. Iz žepa izvleče pomečkano sličico nogometaša in mi jo poda: Vidiš? Točno takšno. Tata te bo ubil, reče Defne. Še kaj! je glasen Elvis. Pridi s takšno frizuro, pa boš videl, kaj se bo zgodilo, Defne ne odneha. Zgrabil te bo in odpeljal k svojemu frizerju. Stric Mihajlo te bo postrigel na lonec ali na balin, potem boš pa imel! se muza Defne. Poleg tega so tvoji lasje ravni. Toni ima skodrane. Kako misliš, da ti bo frizer naredil takšno frizuro? Si boš dal narediti trajno?! Joj, kako si trapasta,

Elvis odmahne z roko. Pojma nimaš! Ne o nogometu ne o frizurah! A ja?! se Defne postavi predenj. Bi te rada videla s to tvojo frizuro! Če greš zdaj, ti dam denar za frizerja. Prav, Elvis iztegne roko proti sestri, da bi se rokovala, a jo Defne zadnji trenutek umakne. Neumen si, se namršči in stopi korak nazaj. Ti pa še bolj!

Kaj pa ti misliš? se Defne obrne k meni. O čem? jo pogledam. No, o tej trapasti frizuri, reče. Ni trapasta, se oglasi Elvis, a mu Defne ne odgovori, pač pa me gleda in čaka odgovor. Nič si ne mislim, skomignem. Starejši fantje imajo takšne frizure, rečem. Tudi odrasli moški imajo takšne frizure, doda Elvis. Prav, Defne dvigne roke. Naredi na svoji glavi, kar hočeš. Ti bi bil pa lahko toliko pameten, da bi mu kaj rekel, me grdo pogleda. Ampak, zajeccljam. Nič ampak! je Defne stroga. Tebe bi mogoče poslušal.

Molče jo gledam. Defne ima lep obraz. Spomnim se, kako sem jo včasih skrivoma pogledoval čez mizo. Kadar sta se najina pogleda ujela, sem zardel. Defne mi je še vedno všeč.